Posudek diplomové práce
Štěpána Nekuta *Werner Schwabs Adaptation von Arthur Schnitzlers „Reigen“*
FF UK Praha, 2006, 90 str.

Záměrem práce je prozkoumat Schwabovu verzi konfrontací se Schnitzlerovou předlohou. Vypracování je založeno na paralelní osnově: táž hlediska jsou uplatněna nejprve na hře Schnitzlerově, poté na Schwabově, přičemž u druhé je průběžně uplatňováno srovnání s první. Diplomant se neomezuje pouze na rozbor obou textů, nýbrž porovnává současně i obě umělecké osobnosti a zabírá přes ně i hlavní rysy obou epoch.

První oddíl (8-38) charakterizuje Schnitzlera jako člověka i umělce, zdůrazňuje jeho spjatost s vrstvou, jejímž byl příslušníkem, znalcem i kritikem. Podrobně se líčí skandální publikační historie *Reje*, vypovídající hodně o tehdejší morálce i pojetí umění. V podrobné analýze hry (22nn) se věnuje pozornost také paratextům (nadpisům, režijním poznámkám atd.): ukazuje se, že jejich výpovědní hodnota je nezanedbatelná (je z nich např. zřejmé, že Schn. koncipoval text spíš pro čtení než pro uvedení – na rozdíl od Schw.); správně je zdůrazněna sociální reprezentativnost figur, jejich chování a zejména mluvy: jejich promluvy mají spíš zastírat než pojmenovávat životní realitu (37 aj.).

Schwabovský oddíl (39-72), psaný s důkladnou znalostí celého díla, podává nejprve poutavý portrét excentrické osobnosti autora (diplomant přitom zachovává věcný odstup, nepodléhá, schwabovskému mýtu), autorova náhlá sláva se alespoň několika poznámkami zasazuje do podmínek medializovaného světa atd.. V rozboru hry jsou přesně určeny hlavní rozdíly od předlohy: přizpůsobení převzatého schématu „reje“ dnešní době; jednotlivé typy nemohou mít v dnešní egalizované společnosti tak jasnou sociální reprezentativnost jako kolem r. 1900 (54); rozdíl mezi erotickou hrou předlohy a hrubou, zmechanizovanou sexualitou parafráze; opakovaně je zdůrazněno, že hlavní obsahové novum parafráze je faktor všudypřítomného násilí (to mohlo být ještě rozvedeno, třeba tak, že násilí tu není chápáno jako fenomen psychický ani sociální, nýbrž přímo existenciální – v návaznosti na celou moderní a postmoderní uměleckou tradici, ale také v souvislosti s mediálně zglajchšaltovanou společností, která už nezná nejen jemné rozdíly sociálního chování, ale ani diferenciaci vkusu). K nejcennějším pasážím práce patří rozbor jazyka, pověstného „Schwabisch“ („schwabomluvy“, 84): jazykové deformace a novotvary diplomant jen nevypočítává, nýbrž také určuje jejich funkci a estetický účinek. Právě v této složce se ukazuje (to mohlo být v práci explicitně řečeno), že Schwabův kus není laciná travestie, ale samostatný tvůrčí čin, který žije také sám ze sebe, ne toliko z ohýbání známé předlohy.

Německé resumé je obsahově výstižné. České resumé také – ale je v něm takové množství pravopisných i gramatických chyb, s jakým jsem se v diplomových pracích snad ještě nesetkal;

za mnohé: 80: *se specifiky, které na Schn. působili*; 81: *pokusy přišli*; interpunkci ani nemá cenu komentovat.

Seznam literatury je mimořádně bohatý a svědčí o důkladné přípravě práce; schwabovská část má v našich podmínkách samostatnou bibliografickou hodnotu, protože zahrnuje i stěží dohledatelné položky z různých periodik.

Technika filologické práce je v zásadě dobrá (i když odkazy na cit. díla v poznámkách jsou zbytečně extenzivní). K filologické technice nicméně patří také pečlivá korektura textu. Po této stránce vykazuje předložený text dost závažné nedostatky: němčina práce je vcelku výborná, ale místy text působí, jako by jej byl diplomant vůbec nepodrobil závěrečné korektuře: zůstala v něm slova, která měla být škrtnuta, naopak na řadě míst chybí slova nebo části vět (5, 9, 34, 47, 52, 76, 79, 84); tvary: 6: *gelang* m. gelangte, 20 a 39: *lies* m. ließ, 20: *abgeflaut hatte*, 51: *klingelt* m. klingt, 78: *funktionieren* m. fungieren, psaní zvlášť 20: *entgegen getreten*, 40: *vor erst* atd., 10: nesprávný text poznámky; interpunkce atd. – Navrhuji, aby diplomant provedl důkladnou ruční korekturu obou odevzdávaných exemplářů.

Závěr:

Přes uvedené technické nedostatky soudím, že obsahově jde o zdařilou a užitečnou práci. Diplomant projevil schopnost přesné detailní analýzy textu i smysl pro širší literární souvislosti: oba autoři v jeho podání vycházejí jako reprezentanti dvou zcela odlišných uměleckých epoch (skoro by se chtělo říci: světů), ale při vší kontrastnosti současně i jako příslušníci téže, nezaměnitelně rakouské tradice. Práci

doporučuji k obhajobě.

Praha 4.9.06

Jiří Stromšík